

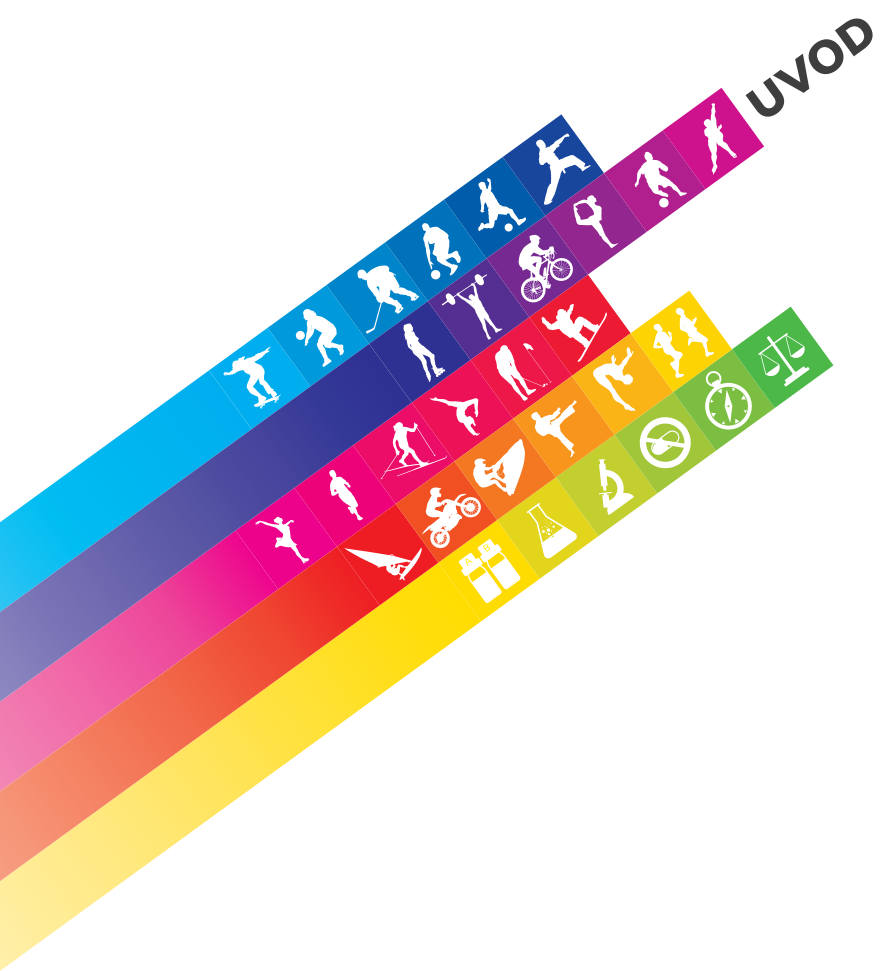

SLUŽBA ZA ANTIDOPING

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2015

HRVATSKOG ZAVODA ZA TOKSIKOLOGIJU I ANTIDOPING

UVOD	4	2
PROVOĐENJE DOPINŠKIH TESTIRANJA, ISTRAGA I UPRAVLJANJE REZULTATIMA	6	
PREVENCIJA DOPINGA	12	
MEĐUNARODNA SURADNJA	15	
IZDAVANJE TERAPIJSKIH IZUZEĆA	19	
MEDICINA I ZNANOST	20	
ODRŽAVANJE PROSTORA I OPREME	20	

HRVATSKO **NE!**DOPINGU

Osnovni cilj Službe za antidoping /dalje u tekstu Služba/ Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping /dalje u tekstu HZTA/ je zaštititi osnovno pravo sportaša da sudjeluju u sportu bez dopinga i na taj način promovirati zdravlje, pravednost i jednakost za sve sportaše.

Taj cilj postiže se stvaranjem usklađenih, ujednačenih i učinkovitih antidopinških programa na nacionalnom i međunarodnom nivou.

U postizanju cilja HZTA preko Službe predlaže i provodi mjere u borbi protiv dopinga, primjenjuje **Pravilnik za borbu protiv dopinga HZTA**, primjenjuje odredbe antidopinške **Konvencije** UNESCO-a, antidopinške Konvencije Vijeća Europe, **Kodeksa** WADA-e /Svjetska antidopinška agencija/, **pravila** međunarodnih sportskih saveza i Međunarodnog olimpijskog odbora, te provodi **sustavno praćenje i usklađivanje akcija vladinih i nevladinih organizacija**. U borbi protiv dopinga HZTA surađuje s **Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom obrazovanja, znanosti i sporta, Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom, Uredom pravobranitelja za djecu, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom kulture – Odjel za UNESCO, Hrvatskom agencijom za lijekove i medicinske proizvode, te Uredom za suzbijanje zlouporabe droga.**

U sklopu nevladinih organizacija partneri HZTA u borbi protiv dopinga u sportu su Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, nacionalni sportski savezi i sportski klubovi.

U 2015. rad Službe odvija se u šest glavnih područja:

- 1. Provođenje dopinških testiranja, istraga i postupanje s rezultatima**
- 2. Prevencija dopinga**
- 3. Međunarodna suradnja**
- 4. Izdavanje terapijskih izuzeća**
- 5. Medicina i znanost**
- 6. Održavanje prostora i opreme**

IZVJEŠĆE

PROVOĐENJE DOPINŠKIH TESTIRANJA, ISTRAGA I UPRAVLJANJE REZULTATIMA

Novi Međunarodni standard za testiranje i istrage stupio je na snagu 01. siječnja 2015. godine, a također i Tehnički dokument-TD2014SSA za provođenje specifičnih analiza dopinških kontrola, istraga i postupanja s rezultatima kojeg je WADA, u dogovoru s međunarodnim i nacionalnim antidopinškim organizacijama, donijela u skladu s novim međunarodnim standardima, a kojeg se moraju pridržavati sve organizacije za borbu protiv dopinga kako bi bile u skladu s postavljenim zahtjevima Standarda.

U skladu s člankom 4.2 Međunarodnog standarda za testiranje i istrage, HZTA je izradio Plan testiranja s minimalnim brojem traženih analiza za 2015. godinu, a u skladu s Tehničkim dokumentom-TD2014SSA. HZTA je odgovoran za provedbu tog plana, a WADA ju nadgleda i kontrolira.

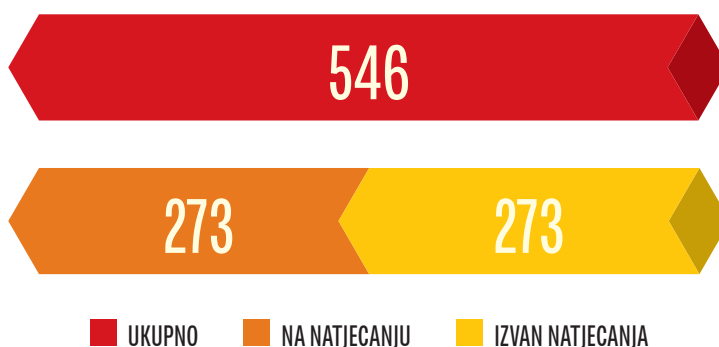
Prije konačnog usvajanja Plana testiranja, početkom siječnja 2015. u HZTA je održan sastanak s voditeljem ovlaštenog WADA-inog laboratorija u Seibersdorfu gosp. Günterom Gmeinerom na kojem je potvrđena valjanost prijedloga plana, mogućnost provedbe testiranja u skladu s Tehničkim dokumentom uz minimalno korištenje krvi kao biološkog materijala i manje troškove transporta u odnosu na planirane. Nakon modificiranja prijedloga Plana testiranja, HZTA provodi testiranja u skladu s konačnom verzijom Plana testiranja.

HZTA je 2014. godine uključen u program steroidnog modula biološke putovnice kojim se vrlo pouzdano otkrivaju najniže koncentracije egzogeno unesenih sredstava iz skupine S1. (anabolički steroidi) koji pripadaju nespecificiranim tvarima. U 2015. godini nastavljeno je sudjelovanje u provedbi ovog modula.

Sveukupno je provedeno 614 dopinških testiranja u 2015. godini.

U nacionalnom programu u 2015. godini provedeno je 546 dopinških testiranja.

KONTROLE OBAVLJENE U OKVIRU NACIONALNOG PROGRAMA U 2015.

slika 1 - KONTROLE OBAVLJENE U OKVIRU NACIONALNOG PROGRAMA U 2015.

Na natjecanju su provedena 273 dopinška testiranja. Testiranja smo provodili na prvenstvima Hrvatske, ligaškim i kup natjecanjima u sljedećim sportovima: atletika, automobilizam, baseball, biciklizam, bodybuilding, boćanje, boks, daljinsko plivanje, dizanje utega, gimnastika, girevoy, hrvanje, judo, jedrenje, karate, kickboxing, klizanje, mačevanje, sambo, plivanje, powerlifting, ronjenje, vaterpolo, veslanje, streljaštvo, skijanje, taekwondo, tenis, nogomet, košarka, odbojka i rukomet.

Izvan natjecanja provedena su također 273 dopinška testiranja. Većina testiranja izvan natjecanja provedena je na sportašima koji se nalaze u Skupini određenoj za testiranje, a sve u skladu s Planom testiranja.

tablica 1 - Testiranja po sportovima u nacionalnom programu za 2015.

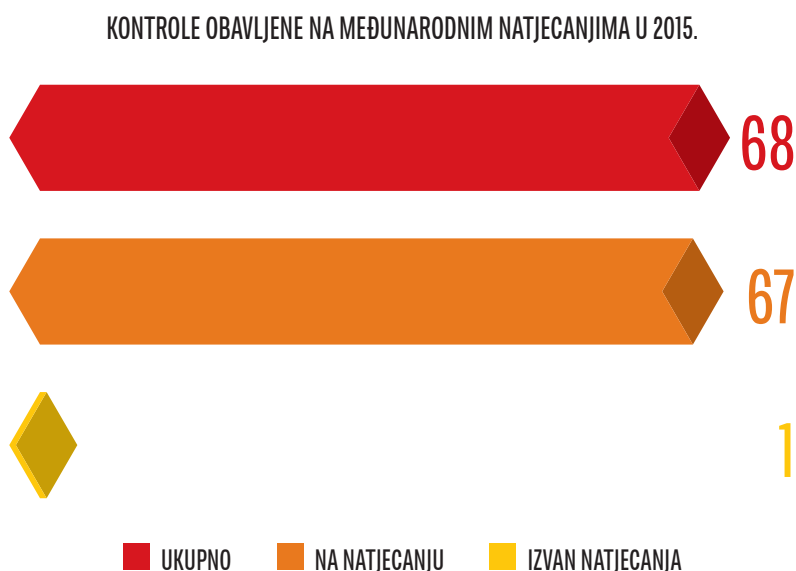
SPORT	NA NATJECANJU	IZVAN NATJECANJA
ODBOJKA	18	28
TENIS	0	3
ATLETIKA	35	9
GIMNASTIKA	0	22
NOGOMET	55	20
KOŠARKA	33	26
RUKOMET	26	32
VATERPOLO	18	12
PLIVANJE	14	11
MAČEVANJE	4	0
JUDO	10	0
JEDRENJE	0	19
TAEKWONDO	6	0
BICIKLIZAM	0	31
HRVANJE	9	15
VESLANJE	8	26
DALJINSKO PLIVANJE	0	9
BOKS	10	0
BODY BUILDING	4	3
KARATE	6	0
RONJENJE	2	0
DIZANJE UTEGA	0	2
POWERLIFTING	11	3
KICKBOXING	4	1
GIREVOY	0	1
TOTAL	273	273

tablica 2 - Specifične analize dopińskih kontrola po sportovima u 2015.

RB	SPORT	EPO	GHRF
1	POWERLIFTING	1	7
2	KOŠARKA	7	6
3	HRVANJE	4	2
4	BICIKLIZAM	17	2
5	TAEKWONDO	1	1
6	JEDRENJE	4	4
7	JUDO	1	1
8	MAČEVANJE	1	1
9	PLIVANJE	4	3
10	VATERPOLO	8	5
11	RUKOMET	6	10
12	NOGOMET	9	9
13	GIMNASTIKA	4	7
14	ATLETIKA	19	7
15	TENIS	1	1
16	ODBOJKA	8	8
17	KICKBOXING	1	1
18	DIZANJE UTEGA	1	1
19	RONJENJE	1	1
20	KARATE	1	1
21	BODY BUILDING	2	3
22	DALJINSKO PLIVANJE	3	1
23	VESLANJE	12	-
UKUPNO		116	82

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama, testira sportaše u okviru međunarodne suradnje, na zahtjev nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga drugih zemalja, nacionalnih i međunarodnih saveza.

U okviru međunarodne suradnje provedeno je 68 dopinških testiranja, od toga 67 na natjecanju i 1 izvan natjecanja.

slika 2 - KONTROLE OBAVLJENE NA MEĐUNARODNIM NATJECANJIMA U 2015.

U 2015. godini, održani su radni sastanci s dopinškim kontrolorima iz centara Zagreb, Rijeka, Split i Osijek. Sastancima su prisustvovali svi dopinški kontrolori navedenih centara. Svrha ovih okupljanja bila je upoznavanje dopinških kontrolora s novim propisima: Kodeksom 2015, međunarodnim standardima, s naglaskom na Međunarodni standard za testiranje i istrage, te s novim Pravilnikom za borbu protiv dopinga HZTA. Predstavljen je novi plan testiranja za 2015. godinu koji je izrađen u skladu s Međunarodnim standardom za testiranje i istrage i Tehničkim dokumentom-TD2014SSA. Raspravljalo se o dosadašnjim aktivnostima i načinima unapređenja rada dopinških kontrolora, a predstavljen je i program edukacije pratitelja. Uz razmjenu iskustava i dogovor o daljnjem unaprjeđenju rada na sastancima je na inicijativu dopinških kontrolora donesen zaključak o nabavi nove, poboljšane opreme za provođenje dopinških kontrola (oprema za prikupljanje djelomičnog uzorka), koja je uskoro i dobavljena.

Zbog zahtjeva koje su pred nas postavljeni donošenjem novih međunarodnih propisa revidirani su postojeći obrasci za dopinšku kontrolu i unesene nužne promjene. Izrađen je novi Obrazac za dopinšku kontrolu, obrazac Izvješće dužnosnika dopinške kontrole i obrazac Obavijest o dopinškoj kontroli.

S obzirom na promjene u planiranju i provedbi testiranja i potrebe za povećanjem broja dopinških kontrolora u centrima Zagreb, Split i Osijek na trodnevnim tečajevima educirano je devet novih dopinških kontrolora, koji se postepeno uključuju u antidopinške aktivnosti.

Zbog nedostatka educiranog stručnog osoblja, a u skladu sa zahtjevima međunarodnih antidopinških propisa, uz edukaciju postojećih i osposobljavanje novih dopinških kontrolora provedena je i edukacija pratitelja kako bi se poboljšala kvaliteta provođenja dopinških kontrola i izbjegli mogući problemi na koje smo nailazili u dosadašnjem radu.

Na tečajevima u Zagrebu i Rijeci educirano je desetero pratitelja, koji su odmah uključeni u provedbe dopinških kontrola na velikim natjecanjima.

Krajem prosinca 2015. godine održan je dvodnevni sastanak sa svim kontrolorima iz sva četiri centra: Zagreba, Osijeka, Splita i Rijeke. Prvog dana izmjenjivala su se iskustva u provođenju dopinških kontrola, a drugog dana održan je seminar čije su teme bile: Popis zabranjenih sredstava 2016., pregled postupanja u području testiranja u 2015., Obrazac postupanja dopinških kontrolora tijekom provedbe misije – usklađenost s Međunarodnim standardom za testiranja te najčešće pogreške pri ispunjavanju obrazaca.

Zbog značajnih promjena do kojih je došlo u Skupini određenoj za testiranje HZTA, dodatno su educirani sportaši i sportski savezi o obvezama koje sportaši imaju u vezi sa slanjem podataka o lokaciji putem ADAMS baze podataka. Postepeno se usklađuje rad u ADAMS bazi podataka i u programu APLIKATA s postojećim, novim obvezama koje su proizašle iz međunarodnih propisa.

Postupanje s rezultatima

U sklopu postupanja s rezultatima, održano je pet sjednica Stegovnog vijeća HZTA. Sedam sportaša bilo je pozitivno na zabranjene tvari te je petorici izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja u svim sportskim aktivnostima u trajanju od više godina. Dva stegovna postupka su u tijeku.

tablica 3 - Prikaz zasjedanja Stegovnog vijeća

DATUM ZASJEDANJA	SPORT	PREKRŠITELJ	VRSTA I SKUPINA TVARI S POPISA	STEGOVNA MJERA	ODREDBA PRAVILNIKA KOJA JE PREKRŠENA
31.03.2015	powerlifting i bench press	Ivan Alar (sportaš)	metabolit metandienona (kat. S1.1.a), efedrin (kat. S6.b), oksilofrin (kat. S6.b) i metabolit trenbolona (kat. S1.1.a)	4 godine	2.1
02.04.2015	powerlifting i bench press	Filip Ščukanec Hopinski (sportaš)	metaboliti metandienona (kat. S1.1.a), oksilofrin (kat. S6.b) i metabolit trenbolona (kat. S1.1.a)	4 godine	2.1
08.07.2015	body building	Dražen Vrbanić (sportaš)	metabolit drostanolona (kat. S1.1.a)	8 godine	2.1
21.07.2015	body building	Ivica Franjić (sportaš)	metaboliti drostanolona (kat. S1.1.a) i stanazolola i metabolita stanazolola (kat. S1.1.a)	4 godine	2.1
22.07.2015	body building	Iner Čučković (sportaš)	nakon što je sportašu uredno uručen obrazac obavijest o dopinškoj kontroli koji je potpisao, samovoljno je napustio dopinšku stanicu prije obavljenog dopinškog postupka	4 godine	2.3

Stegovno vijeće HZTA u 2015. godini zasjedalo je pet (5) puta zbog kršenja odredbi Pravilnika za borbu protiv dopinga HZTA:

1. Zasjedanje 31. ožujka 2015., sportaš-Ivan Alar (powerlifting i bench press), pozitivan na metabolite dehidroklorometiltestosterona (kategorija S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava), efedrin (kategorija S6.b. Stimulansi iz Popisa zabranjenih sredstava), oksilofrin (kategorija S6.b. Stimulansi iz Popisa zabranjenih sredstava) i metabolite trenbolona (kategorija S1.1.a. Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava). Izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja na svim sportskim natjecanjima i aktivnostima u trajanju od 4 godine,

2. Zasjedanje 02. travnja 2015., sportaš Filip Sčukanec Hopinski (powerlifting i bench press), pozitivan na metabolite metandienona (kategorija S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava), oksilofrin (kategorija S6.b. Stimulansi iz Popisa zabranjenih sredstava) i metabolite trenbolona (kategorija S1.1.a. Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava). Izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja na svim sportskim natjecanjima i aktivnostima u trajanju od 4 godine,

3. Zasjedanje 08. srpnja 2015., sportaš Dražen Vrbančić (body building), pozitivan na metabolit drostanolona (kat. S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava). Izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja na svim sportskim natjecanjima i aktivnostima u trajanju od 8 godina,

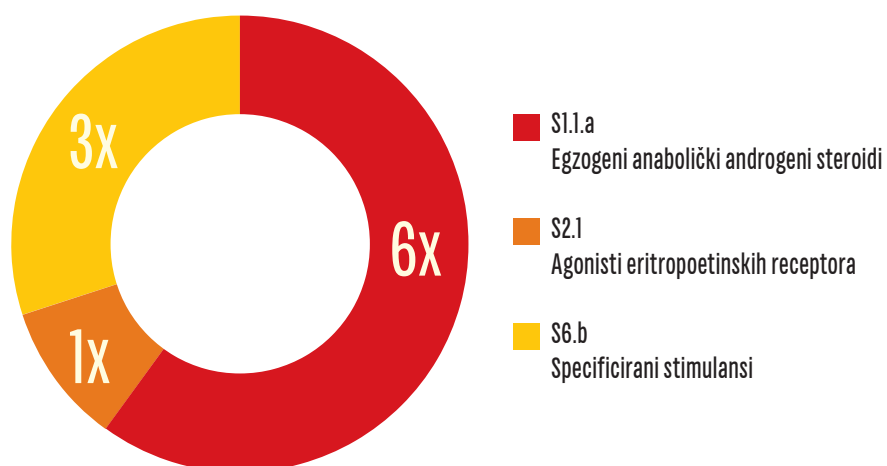
4. Zasjedanje 21. srpnja 2015., sportaš Ivica Franjić (body building), pozitivan na metabolite drostanolona (kat. S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava), stanazolola i metabolita stanazolola (kategorija S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava). Izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja na svim sportskim natjecanjima i aktivnostima u trajanju od 4 godine,

5. Zasjedanje 22. srpnja 2015., sportaš Iner Čučković (body building), nakon što je sportašu uredno uručen obrazac "obavijest o dopinškoj kontroli" koji je potpisao, samovoljno je napustio dopinšku stanicu prije obavljenog dopinškog postupka. Izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja na svim sportskim natjecanjima i aktivnostima u trajanju od 4 godine,

6. Obavijest o pozitivnom dopinškom testu 28. listopada 2015., sportašica Lisa Christina Nemeč (atletika), pozitivna na rekombinantni eritropoetin (kategorija S2.1 agonisti eritropoetinskih receptora iz Popisa zabranjenih sredstava 2015.). Postupanje s rezultatom u tijeku.

7. Obavijest o pozitivnom dopinškom testu 18. prosinca 2015., sportaš Siniša Hogač (hrvanje), pozitivan na stanazolol i metabolite stanazolola (kategorija S1.1.a Anabolička sredstva iz Popisa zabranjenih sredstava). Drugo kršenje antidopinškog pravila. Postupanje s rezultatom u tijeku.

SKUPINA ZABRANJENIH TVARI PREMA POPISU 2015. NAĐENE U UZORCIMA SPORTAŠA

slika 3 - SKUPINA ZABRANJENIH TVARI PREMA POPISU 2015. NAĐENE U UZORCIMA SPORTAŠA

TVARI ZABRANJENE POPISOM IZ 2015. GODINE NAĐENE U UZORCIMA TESTIRANIH SPORTAŠA

slika 4 - TVARI ZABRANJENE POPISOM IZ 2015. GODINE NAĐENE U UZORCIMA TESTIRANIH SPORTAŠA

Žalbeno vijeće HZTA u 2015. godine nije zasjedalo.

U 2015. godini nije bilo zasjedanja Žalbenog vijeća HZTA jer nije uložena niti jedna žalba na odluke Stegovnog vijeća i Povjerenstva za terapijska izuzeća

U studenom 2015. održan je godišnji sastanak članova Stegovnog i Žalbenog vijeća. Na sastanku su razmijenjena iskustva u stegovnim postupanjima i pravnoj legislativi antidopinga.

PREVENCIJA DOPINGA

Kao i prethodne godine, nastavili smo provoditi kontinuirano informiranje i edukaciju ciljnih skupina o štetnim posljedicama dopinga i o važećim propisima. Ciljne skupine bili su sportaši iz skupine određene za testiranje, profesionalni sportaši, natjecatelji u prvim ligama, sportaši međunarodnog ranga, sportaši iz 'rizičnih sportova', olimpijski kandidati, te drugi sudionici koji sudjeluju u vrhunskom sportu (treneri, liječnici, fizioterapeuti, itd.). Edukaciju smo provodili putem predavanja, Athlete Outreach programa, magazina NE!DOPINGU, web stranice, brošura i letaka, te drugim dodatnim aktivnostima.

U 2015. održano je ukupno sedamnaest (17) predavanja, te je tim vidom edukacije obuhvaćeno 333 osobe.

tablica 4 - Prikaz održanih predavanja

DATUM	MJESTO ODRŽAVANJA	GRUPA	BROJ SUDIONIKA
24.01.15	Zagreb, Kineziološki fakultet	doktorandi kineziološkog fakulteta	10
30.01.15	Zagreb, Sava Centar	liječnici zdravstvene komisije HNS-a	30
02.02.15	Zagreb, MEF (KB Dubrava)	studenti MEF-a	16
12.02.15	Zagreb, MEF (KB Dubrava)	studenti MEF-a	9
14.02.15	Varaždin, elektrostrojarska škola	treneri reakreditacijski tečaj - kickboxing	25
07.03.15	HZTA	Hrvatski Girevoy Sport Savez	15
15.05.15	HZTA	Antidopinški ambasadori	5
19.05.15	HZTA	Antidopinški ambasadori	5
25.05.15	Zagreb, HKS, Lipovečka 1	Košarkaški klub 1. liga - Cibona, Cedevisa	5
27.05.15	Zadar, Višnjik	Košarkaši 1. liga - Zadar	4
30.05.15	Zagreb	Boksački klub Omega	10
30.06.15	Belišće	Zajednica športskih udruga Belišća i Sambo klub Belišće	20
03.07.15	HZTA	Studenti sanitarnog inženjerstva, Mostar, BIH	14
04.09.15	HZTA	Hrvatski Body Building Savez	15
05.12.15	HZTA	Dopinški kontrolori	35
08.12.15	Fakultet političkih znanosti Zagreb	Studenti 2., 3., i 5. god.	80
18.12.15	Zagreb, Kutija šibica	Rukometni klub 'Zagreb'	35

Uz navedena predavanja, treba istaknuti i kontinuirano dobru suradnju sa Zdravstvenom komisijom Hrvatskog olimpijskog odbora kroz koju smo predstavili i približili odredbe novog Pravilnika za borbu protiv dopinga., Popis zabranjenih sredstava za 2015. i zajednički radili na suzbijanju dopinga u sportu.

Služba za borbu protiv dopinga HZTA nastavila je suradnju s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu u provođenju dodiplomske nastave kroz izborni kolegij 'Doping i antidoping' na 4. godini dodiplomske nastave, te s Kineziološkim fakultetom u Zagrebu u provođenju edukacije u sklopu doktorskog studija. Na poziv nogometne akademije HNS-a na Medicinskom simpoziju HNS-a 2015 održali smo predavanje o antidopingu u Hrvatskoj 30. siječnja 2015.

Provedeno je trinaest (13) Athlete Outreach programa, putem kojih je Služba za antidoping HZTA bila prisutna na sportskim natjecanjima tijekom 23 dana. Ovim aktivnostima educirali smo oko 1.600 osoba. Od navedenog broja Athlete Outreach programa, dva su provedena u sklopu prePLAY projekta, u kojem je HZTA organizacija partner od 1.siječnja 2015. U tom projektu antidopinške edukacijske aktivnosti provode se putem antidopinških ambasadora.

tablica 5 - Prikaz održanih Athlete Outreacha

DATUM ODRŽAVANJA	MJESTO ODRŽAVANJA	NAZIV SKUPA	BROJ DANA	EDUCIRANIH OSOBA
07.02.-08.02.15	Karlovac	2nd WAKO European Cup Karlovac Open 2015	2	100
14.02.-15. 02.15	Sutinska vrela	Europski kadetski kup - judo	2	250
06.03.-08.03.2015	Zagreb	doping nije hOKej	3	200
12.03.-13.03.15	Zagreb	Svjetsko juniorsko prvenstvo u sink. klizanju	2	250
20.03.-22.03.15	Rijeka	Prvenstvo Hrvatske u plivanju	3	200
29.03.15	Zagreb	Državno prvenstvo u girevoju	1	70
25.04.15	Rugvica	Prvenstvo Hrvatske u taekwondou	1	40
30.04-01.05.15	Sesvete	Prvenstvo Hrvatske u boksu	2	40
16.05.-17. 05.15	Sutinska vrela	Europsko prvenstvo u sambu	2	90
17.07.-18.07.15	Varaždin	Europske igre mladih, paraolimpijci	2	70
12.09.2015	Zagreb	Europski tjedan sporta - Be CROactive	1	100
21.11.2015	Belišće	Belišće sambo Open	1	60
28.11.2015	Zagreb	Zagreb taekwondo (Lee KwangBae Jastrebn kup)	1	120

14

Početkom godine distribuirali smo Popis zabranjenih sredstava za 2015. u nakladi od 1.000 primjeraka. Navedeni Popis za 2015. godinu, osim u standardnom, pripremili smo i u džepnom formatu kako bi bio što prikladniji sportašima i sportskim djelatnicima. Hrvatskom olimpijskom odboru smo za nacionalne sportske saveze dostavili po 700 primjeraka novog Svjetskog antidopinškog kodeksa, Pravilnika za borbu protiv dopinga HZTA i Vodiča za sportaše za primjenu novog Kodeksa.

Do kraja godine izašlo je šest brojeva magazina NEIDOPINGU u pojedinačnoj nakladi od 600 primjeraka, kao što je bilo planirano za 2015. Magazin je distribuiran nacionalnim savezima, sportskim klubovima, školama, zdravstvenim ustanovama, sportašima, sportskim djelatnicima i članovima Povjerenstava u sklopu Službe za antidoping HZTA.

Služba za antidoping u suradnji s WADA-om nastavila je pripremne aktivnosti za implementaciju projekta WADA ALPHA (eng. Athlete Learning Program about Health and Anti-Doping), na hrvatskom jeziku koji će omogućiti sportašima pristup navedenom naprednom edukativnom programu putem naše web stranice na materinjem jeziku. Riječ je o programu namijenjenom sveobuhvatnoj edukaciji sportaša iz područja antidopinga koja obuhvaća provjeru znanja i omogućava stjecanje certifikata. Do kraja izvještajnog razdoblja pripremili smo prijevod teksta, te audio i video zapise prilagođene hrvatskoj verziji programa. U tijeku je tehnička implementacija koju koordinira WADA.

Web stranicu Službe za antidoping HZTA aktivno smo koristili u svrhu što kvalitetnije kontinuirane informiranosti i edukacije svih sudionika u sportu. Putem nje smo omogućili sportašima i svim zainteresiranim sudionicima svijeta sporta pristup Popisu registriranih lijekova u Hrvatskoj koji sadrže neku od tvari zabranjenih Popisom zabranjenih sredstava. Taj Popis kontinuirano se ažurira na mjesečnoj bazi u suradnji s Hrvatskom agencijom za lijekove i medicinske proizvode. Putem web stranice omogućili smo podršku i za sve ostale segmente antidopinških aktivnosti (testiranje, terapijska izuzeća, legislativa, brošure itd.)

slika 5 - WEB STRANICA SLUŽBE ZA ANTIDOPING

Budući da je doping ne samo sportski, već i javnozdravstveni problem koji progresivno zadire i u opću populaciju, utvrdili smo da postoji pojačana potreba za intenzivnom edukacijom u tom segmentu, a osobito mlađih dobnih skupina koje su posebno osjetljive i prijemčive za zlouporabu tvari zabranjenih u sportu, kao i drugih tvari štetnih po zdravlje. S tim ciljem napravili smo nacrt programa "zelenih teretana" koji je Ministarstvo zdravlja prihvatilo, nakon čega je planirana edukacija pri Ministarstvu zdravlja za prijavu projekta Europskoj Uniji. U tom projektu cilj bi bio djelovati na osvješćivanju opće populacije te zaštititi njihova zdravlja.

U svrhu zaštite javnog zdravlja, obratili smo se Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta tražeći suglasnost za provođenje edukacije o opasnostima zabranjenih tvari koje bi provodili u srednjim školama. Na temelju mišljenja Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nije dalo suglasnost za provođenje tog vida edukacije.

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI I MEĐUNARODNA SURADNJA

Tijekom cijele 2015. godine HZTA je radio na osnaživanju suradnje sa znanstvenim i zdravstvenim tijelima i ustanovama koje se bave dopingom u sportu.

Predstavnici Službe za antidoping HZTA sudjelovali su na sljedećim sastancima u okviru međunarodne suradnje:

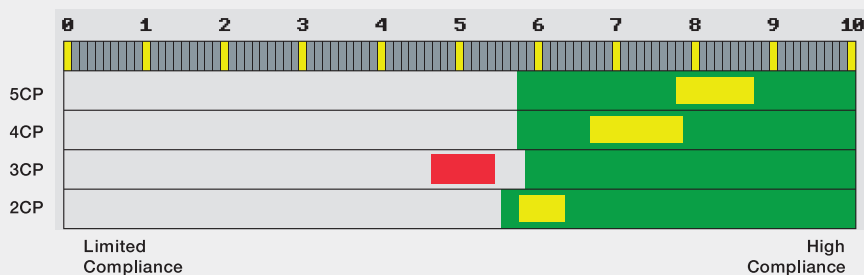
- ▶ početkom siječnja u Zagrebu je održan sastanak s voditeljem ovlaštenog WADA-inog laboratorija u Seibersdorfu gosp. Güntherom Gmeinerom na kojem je potvrđena valjanost prijedloga plana testiranja za 2015.
- ▶ 11. godišnji simpozij godišnjeg kongresa WADA-e u Lausanne-i, Švicarska, 23.03-27.03.2015. (Optimizing the Practice of the 2015 World Anti-Doping Code) – Prvi dan skupa bio je otvoren za medije. Simpozij je omogućio razmjenu iskustava između organizacija za borbu protiv dopinga. Po prvi put na godišnjem simpoziju WADA-e sudjelovali su predstavnici medija i akreditiranih laboratorija WADA-e. Na simpoziju je naglasak stavljen na zaštitu čistih sportaša. Teme simpozija obuhvatile su sljedeća pitanja: implementacija i optimizacija primjene novog kodeksa, implementacija TDSSA, testiranje i istraživanje, ADAMS, biološka putovnica, terapijska izuzeća, edukacija sportaša i pratećeg osoblja, suradnja NADO i laboratorija.
- ▶ 42. sastanak Monitoring grupe Vijeća Europe, Strasbourg, 05. svibnja 2015. Na sastanku je određena strategija rada Monitoring skupine u idućem srednjoročnom razdoblju (sljedeće tri godine).
- ▶ 33. sastanak Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA), 06. svibnja 2015., Strasbourg. Na sastanku je određena pozicija predstavnika Vijeća Europe za sastanak Osnivačkog odbora WADA-e koji se treba održati 15. i 16. studenog 2015. Također je određena pozicija predstavnika za sastanak Izvršnog i Osnivačkog odbora WADA-e koji su održani 12. i 13. svibnja 2015.
- ▶ sastanak s voditeljima antidopinških agencija Slovenije i Austrije na temu boljeg regionalnog povezivanja, 23. travnja u Mariboru.
- ▶ za vrijeme trajanja edukacijskog kampa u Portorožu (9.-14. lipnja 2015.) održan je sastanak predstojnika Službe za antidoping HZTA-e i izvršnog direktora iNADO-a na kojem je razmatrana pozicija antidopinga u Hrvatskoj i buduća aktivnost HZTA u okviru iNADO-a.
- ▶ u organizaciji Dopinglinkki održana je od 24. do 25. rujna 2015. peta Nordijska konferencija o dopingom u rekreativnom sportu (5th Nordic Conference on Doping in Recreational Sport). Skupu je prisustvovalo oko 120 sudionika iz raznih institucija (sveučilišta, sportske organizacije, medicinske ustanove, antidopinške organizacije). Simpozij je obuhvatio sljedeće teme: primjena dopinških tvari u rekreativnom sportu, rizici povezani s primjenom dodataka prehrani, iskustva pojedinih zemalja s antidopinškim programima u rekreativnom sportu (Finska, Danska), te znanstvena istraživanja vezana uz tvari koje se koriste u svrhu dopinga.
- ▶ 29. i 30. listopada održana je 5. Konferencija potpisnika UNESCO-ve deklaracije u Parizu.
- ▶ 34. sastanak europske Ad Hoc komisije za odnose s WADA-om održanog 09. studenog 2015. u Strasbourgu. Na sastanku je dominirala tema izvještaja WADA-ine Neovisne komisije o korupciji unutar Ruske atletske federacije, Ruske antidopinške agencije, moskovskog laboratorija i IAAF-a. Razmatrala se održivost pozicije europskih predstavnika iz redova ruskih sportskih organizacija u WADA-i.

› 10. studenog u Strasbourgu održana je 43. sjednica Monitoring skupine antidopinške Konvencije Vijeća Europe. Na sastanku se diskutiralo o izvještaju WADA-ine Neovisne komisije, također su podneseni izvještaji s Monitoring posjeta u pojedinim europskim zemljama. Raspravljalo se o problemima postupanja s rezultatima. Pravna ekspertna grupa Monitoring skupine trebala bi do idućeg sastanka (početak svibnja 2016.) jasno definirati poziciju stegovnih tijela antidopinških organizacija kao ogledni model za sve takve europske organizacije.

› 16. studenog u organizaciji laboratorija iz Seibersdorfa organizirana je međunarodna radionica. Tema ovogodišnjeg skupa bio je tehnički dokument TDSSA 2014 SSA. Razmatrala su se iskustva i problemi koju međunarodni savezi, nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga i laboratoriji imaju prilikom provedbe testiranja u skladu s istim. Jedina nacionalna organizacija među onima koje su prisustvovala sastanku koja je provedbom odredbi dokumenta TD 2014 SSA uspjela otkriti rekombinantni eritropoetin u tijelu sportaša je HZTA, zbog čega je delegacija HZTA na sastanku primila čestitke predstavnika WADA-e.

Figure 2: Overall Compliance Gauge

An acceptable overall compliance result will lie inside the green UNESCO benchmark and is depicted by a yellow bar. A compliance result outside the benchmark is given in red.

slika 6 - SUKLADNOST ANTIDOPINŠKE AKTIVNOSTI U HRVATSKOJ S ODREDBAMA KONVENCIJE UNESCO-a

Tijekom 2014. u planu je bilo učlanjenje HZTA u međunarodnu organizaciju nacionalnih organizacija za borbu protiv dopinga u sportu (iNADO) koje te godine nije provedeno zbog nedostatka financijskih sredstava. Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping, 22. svibnja 2015., postao je članom Instituta nacionalnih antidopinških organizacija (iNADO) čiji je osnovni zadatak promicanje najboljih praksi u nacionalnim antidopinškim organizacijama (NADO), članicama iNADO-a i regionalnim antidopinškim organizacijama (RADO) te predstavlja njihov zajednički glas. U dopisu upućenom HZTA-u, izvršni direktor iNADO-a gospodin Joseph de Pencier iskazao je srdačnu dobrodošlicu predstojniku Službe za antidoping HZTA dr. Zoranu Manojloviću i njegovom timu. U istom dopisu, naglašeno je zadovoljstvo i iskazana dobrodošlica Hrvatskoj kao 52. članici iNADO-a, zemlji itekako važnoj u sportu i to sa samo 4,4 milijuna stanovnika. Napomenuto je kako je za tako malu državu kao što je Hrvatska značajno postignuće biti na 33. mjestu popisa država prema postignućima na Olimpijskim igrama pripremljenom u svibnju 2013. godine za Osnivački odbor WADA-e, te što je među 30 vodećih zemalja po veličini programa antidopinškog testiranja prema WADA-inoj statistici testiranja iz 2013. godine. Izvršni direktor iNADO-a, gospodin Joseph de Pencier Hrvatsku vidi kao sportsku državu i s radošću se sjeća velikih hrvatskih sportskih uspjeha.

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping aktivni je sudionik prePLAY projekta u sklopu Erasmus Plus programa. Glavni nositelj i koordinator prePLAY projekta je Slovenska antidopinška agencija (SLOADA). Osim Hrvatske i nositelja projekta Slovenije, u projektu sudjeluju i nacionalne antidopinške organizacije Estonije, Latvije i Malte. Dodatno su u projekt uključeni iNADO i neovisni promatrač iz Njemačke. U navedenom projektu koji će trajati dvije godine (od 01.01.2015.-31.12.2016.), provodit će se antidopinška kampanja putem sportskih ambasadora kao nositelja edukacijskih aktivnosti. Sportski antidopinški ambasadori su mladi predstavnici starosne dobi od 18-22 godine. Glavni cilj projekta "prePLAY" je stvaranje transnacionalne mreže mladih sportaša koji će nakon edukacije iz područja antidopinga djelovati kao antidopinški ambasadori za borbu protiv dopinga u sportu. Na taj način je i Hrvatska postala aktivni sudionik među-

narodno prihvaćenog koncepta potrebe širenja antidopinške poruke na mlađe dobne skupine (osnovne i srednje škole, sportski klubovi). Posebnost je projekta naglašena ulogom sportskih ambasadora, mladih ljudi s interesom za čist sport, koji će antidopinšku poruku prenositi svojoj generaciji. Najvažnije aktivnosti u ovom izvještajnom razdoblju obuhvatile su organizaciju provođenja projekta na nacionalnom nivou uz regrutiranje skupine od dvadeset dvoje sportskih ambasadora. Slijedom navedenog, sudjelovali smo na početnom sastanku u Adergasu od 27. – 28. siječnja, te na edukacijskom međunarodnom kampu u Porto-rožu (09. do 14. lipnja). Na spomenutom edukacijskom kampu mladi sportski ambasadori iz Hrvatske, prethodno educirani od prePLAY projektnog tima iz Hrvatske, pripremili su i održali tri prezentacije. Na jednoj od tih prezentacija dostojno su predstavili Hrvatsku kao zemlju sporta, kulture, znanosti i prirodnih ljepota. Članovi projektnog tima iz Hrvatske bili su organizatori i voditelji sekcije na temu uloge ambasadora u projektu, u vidu interaktivne i dinamične komunikacije okruglog stola. Navedena sekcija bila je i medijski pokrivena od strane slovenske televizijske kuće. Naši predstavnici, mentori ambasadora, koji su dio projektnog tima, koautori su priručnika prePLAY 'Handbook for Ambassadors', financiranog od Erasmus + EU-a.

Sudjelovali smo na četiri webinarima; iNADO-ov o stegovnom postupanju te dva iNADO-ova o edukaciji osnovnih i srednjih škola vezano uz problem dopinga i WADA-in o inteligentnom testiranju.

Na 5. Konferenciji potpisnika UNESCO-ve deklaracije, održanoj u listopadu u Parizu, prisustvovalo je više 350 učesnika iz 115 zemalja. Da bi se pojačala sukladnost antidopinške aktivnosti potpisnica deklaracije s odredbama Konvencije i pojačala odgovornost u programu Monitoringa UNESCO-a, dogovoreno je da se potpisnice čija antidopinška aktivnost nije usklađena s odredbama Konvencije formalno o tome obavijeste i da se zatraže povratne informacije o poduzetim akcijama čiji je cilj postizanje sukladnosti da bi UNESCO mogao procijeniti napredak na tom području. Hrvatska je ocijenjena kao zemlja koja poštuje međunarodne standarde u borbi protiv dopinga u sportu te je u ocjeni poštivanja međunarodnih standarda borbe protiv dopinga i provođenju antidopinških mjera ocijenjena do sad najboljom ocjenom, između 8 i 9, na bodovnoj skali od 1 do 10, što je vidljivo u grafičkom prikazu.

IZDAVANJE TERAPIJSKIH IZUZEĆA

Od 1.siječnja 2015. primjenjujemo odredbe novog Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća i smjernice donesene na održanom godišnjem sastanku u 2014.

Tijekom 2015. zaprimili smo deset zahtjeva za terapijskim izuzećem (TUE). Održano je pet sjednica Povjerenstva za TUE. Za pet zahtjeva nije trebalo organizirati sjednicu Povjerenstva za TUE. Naime, niti jedan od tih pet zahtjeva nije bio utemeljen prema Međunarodnom standardu za TUE (u tri slučaja tražilo se terapijsko izuzeće za primjenu salbutamola inhalatornim putem, a u dva slučaja za lokalnu primjenu glukokortikosteroida).

tablica 6 - Prikaz odobrenih terapijskih izuzeća

AKTIVNA TVAR	DIJAGNOZA	TIP TUE
deksametazon	Alergijski kontaktni dermatitis	retroaktivno
aspart inzulin; detemir inzulin	Dijabetes mellitus tip I	prospektivno
aspart inzulin; detemir inzulin	Dijabetes mellitus tip I	prospektivno
aspart inzulin; detemir inzulin	Dijabetes mellitus tip I	prospektivno
aspart inzulin; detemir inzulin	Dijabetes mellitus tip I	prospektivno

19

Rad povjerenstva za TUE odvijao se u skladu s Pravilnikom o odobravanju terapijskih izuzeća. Sve odluke povjerenstva za TUE iz izvještajnog razdoblja unesene su u sustav ADAMS i na taj način učinjene dostupnima WADA-i i drugim ovlaštenim organizacijama. Na taj je način osigurana transparentnost postupka izdavanja terapijskih izuzeća i rada Povjerenstva za TUE.

tablica 7 - Prikaz neutemeljenih zahtjeva za odobrenje terapijskih izuzeća

AKTIVNA TVAR	DIJAGNOZA
triamcinolon	Bakerova cista
metilprednizolon (lokalno)	Miotendinitis
salbutamol (inhalacijom)	smetnje na malim dišnim putovima
salbutamol (inhalacijom)	Alergijska intermitentna astma
salbutamol (inhalacijom)	Alergijska intermitentna astma

MEDICINA I ZNANOST

Temeljem dosadašnjih postignuća u razvoju nove metode za detekciju eritropoetina, aplicirali smo zahtjev WADA-i za dodjelu sredstava koja bi se koristila u dijelu daljnjeg istraživanja. Prijedlog znanstvenog projekta 'Isolation and Quantification of Erythropoetin and its Derivatives using Synthetic Antisense peptides, Biomagnetic Separation and microScale Thermophoresis' zaprimljen je u veljači 2015. od strane WADA-e. Dr. Olivier Rabin, direktor za znanost WADA-e je u listopadu 2015. uputio dopis u kojem nas sa žaljenjem izvještava da projekt neće financirati WADA. Znanstveni odbor WADA-e procijenio je da projekt ima znanstvenu vrijednost, ali da ne postoje preliminarni podaci koji bi omogućili evaluaciju potencijalnih ishoda.

Rad: Štambuk N, Manojlović Z, Turčić P, Martinić R, Konjevoda P, Weitner T, Wardega P, Gabričević M. **A Simple Three-step Method for Design and Affinity Testing of New Antisense Peptides: an Example of Erythropoietin**, objavljen 2014. u International Journal of Molecular Sciences (Int. J. Mol. Sci. 2014, 15, 9209-9223), na kojem je baziran prijedlog znanstvenog projekta, vrhunski europski stručnjaci u godišnjem preglednom radu o medicinskim antidopinškim postignućima u 2014. godini ocijenili su kao dodatak ili zamjenu za imunopurifikaciju, gdje se potencijalna upotreba antisens peptida prezentirala kao metoda za identifikaciju eritropoetina. Fenomen proteinsko - proteinske reakcije (iskorišten za stvaranje anti-EPO peptida visokog afiniteta) u budućnosti bi se mogao pokazati kao isplativa analitička metoda (Thevis M, Kuuranne T, Geyer H, Schänzer W. Annual Banned-substance Review : Analytical Approaches in Human Sports Drug Testing ; Drug Test. Analysis 2015, 7,1-20).

20

Na informatičkom međunarodnom simpoziju održanom u Beču 03.-07. lipnja 2015., prezentiran je rad Štambuk, N; Manojlović, Z; Turčić, P; Štambuk, A; Konjevoda, P; Gotovac, N. **Artificial Proteins and Genetic Code Patterns: Structure, Function, Information and Music**. ISIS Summit Vienna 2015—The Information Society at the Crossroads, 3–7 June 2015, Vienna, Austria. <http://summit.is4is.org/programme/tracks/music-information-and-symmetry/>

U predmetnom izvještajnom razdoblju kroz rad Savjetovališta za antidoping i racionalnu farmakoterapiju obavili smo brojne konzultacije i odgovorili na pitanja sportskih liječnika, sportaša i trenera, koja su se odnosila na primjenu lijekova i dodataka prehrani. Najčešća pitanja su se odnosila na sigurnost uzimanja različitih dodataka prehrani (često u vezi tribulus terrestris, te kofeina), pri čemu smo koristili internetske stranice proizvođača, te baze podataka instituta koji testiraju proizvode poput Koelnskog instituta (Koelner liste), USADA-e, Consumer Lab i drugih. Pitanja o lijekovima su obuhvatila uzimanje lijekova poput nadomjesnih hormona štitnjače, tireostatika, progestagena, analgetika, antihistaminika, antihipertenziva, inhibitora protonske pumpe, antibiotika, antiepileptika, antidepresiva, lokalnih dekongestiva, ali i efedrina koji je uvjetno zabranjen kao stimulans, te glukokortikoida i kanabisa.

ODRŽAVANJE PROSTORA I OPREME

U 2015. nabavljen je namještaj potreban za provedbu edukacijske aktivnosti u Savjetovalištu za antidoping i racionalnu farmakoterapiju. Za potrebe znanstvenih istraživanja nabavljena je centrifuga i magnetski separator, te Spherotec Ultramag separator, sa instalacijom pripadajućeg softvera. Nabavljen je i instaliran i program MedCalc za obradu laboratorijskih i toksikoloških podataka. Licenca programa je trajna i ne zahtijeva obnavljanje.

HRVATSKO **NE**DOPINGU

The graphic consists of a diagonal stack of colorful rectangular blocks, each containing a white silhouette of a different sport or scientific symbol. The colors transition from blue at the top to yellow and green at the bottom. The text 'HRVATSKO' is in a light grey font, and 'NE DOPINGU' is in a bold black font with a green vertical bar under the 'E'.

